

Milaković, Josip

1919 *Bibliografija hrvatske i srpske narodne pjesme*, Sarajevo.

1978 *Opća enciklopedija, knj. 4*, Jugoslavenski leksikografski zavod, Zagreb.

Žmegač, Viktor

1982 *Književnost i zbilja*, Školska knjiga, Zagreb.

Povijesni sadržaji u lirskim usmenim pjesmama

SAŽETAK

Ono što se u usmenoj književnosti u prošlosti mijenjalo i kako se mijenjalo ostalo nam je slabo poznato. Zbog toga utječu na našu svijest oni aspekti koji se održavaju trajno i naglašenije negoli bi to bilo kad bismo mogli ravnomjerno poznavati međusobne odnose stabilnosti i promjena u proteklim dugotrajnim razdobljima povijesti usmene književnosti.

Međutim, trajnost pojava u usmenoj književnosti nije mjerilo njihove vrijednosti (premda i danas još postoji sklonost, baštinjena iz romantičkih vremena, da se poistovjete ili bar blisko povežu starost i vrijednost).

Kada je riječ o usmenom pjesništvu, nije moguće govoriti o potpunom "otklonu" od povijesti, ali je jasno da valja govoriti o ograničenosti povijesnosti. Dakle, pitamo se koja je to i kolika "jedinica povijesnosti" u usmenim pjesmama. Naravno, znamo da su tzv. "realije" prisutne u pjesmama u veoma kaotičnom obliku: i imena i činjenice nisu prisutne na onaj način na koji su prisutne u, npr., ljetopisima, ali isto tako ljetopis može biti stvarnom povijesnom osnovom pjesničkih sižea. Smatramo da ne treba pjesmu "povjeriti" činjenici, ali također, ne treba analizirati sadržaj pjesme unutar njezina odnosa prema činjenici. Sama forma u kojoj je prisutna povijesna činjenica (da li je to epska pjesma, balada ili lirski pjesma) dozvoljava nam da upozorimo na osobitosti odražavanja činjenice, ali ne i na stupanj svijesti koju ima sam stvaralac.